

Een boom vellen in de openbare ruimte is een stuk lastiger dan in het bos. De boomverzorger moet rekening houden met huizen, mensen, bedrijfspanden en verkeer. Wegafzettingen zijn dan onontbeerlijk voor de veiligheid. Hoe en waarmee zet je een weg af? Jan Nab, docent Wegafzettingen bij IPC Groene Ruimte, vertelt in vijf stappen hoe dat moet.

Auteur: Jan Nab

Eerst tot vijf tellen als je een boom velt in OR

De weg afzetten in vijf stappen

Inleiding

Bij het werken langs de weg geldt een aantal wetten, voorschriften en richtlijnen. Ze beschrijven op welke wijze verkeersmaatregelen tijdens werkzaamheden langs de weg uitgevoerd moeten worden. Ook staat er beschreven wie waarvoor aansprakelijk is. De wetgeving vereist een duidelijke uniformiteit, dat wil zeggen dat verkeersmaatregelen overal op dezelfde manier uitgevoerd dienen te worden. Pas dan kan van de weggebruikers verwacht worden dat zij zich aan de voorschriften houden. Daarnaast moet je rekening houden met richtlijnen. Deze richtlijnen zijn opgesteld door het CROW. Deze afkorting staat voor 'kennisplatform voor verkeer, infrastructuur, vervoer en openbare ruimte' en zijn beschreven in CROW-publicatie 96a (autosnelweg) en 96b (niet-autosnelwegen en wegen binnen de bebouwde kom). Deze richtlijnen moeten toegepast worden of alle verkeersmaatregelen. De richtlijnen vallen niet binnen de wettelijke regelgeving, maar de rechter gebruikt ze wel als toetsingskader. Dat betekent dat de genomen verkeersmaatregelen gebaseerd moeten zijn op de richtlijnen. Afwijkingen hiervan moet je zeer goed kunnen onderbouwen. De veiligheid van

wegwerker en weggebruiker mag hierdoor zeker niet minder zijn geworden. Het is verstandig om afwijkingen van de richtlijnen schriftelijk vast te leggen.

Stap 1

Voorafgaand aan de werkzaamheden: basisinformatie verzamelen

- Welke verkeersbegeleidende maatregel moet er genomen worden conform CROW-publicatie 96a of 96b?
- Wordt er een dynamische (rijdende) of een stationaire (stilstaand op dezelfde plek) afzetting gebruikt?
- Wat moet er gebeuren, op of naast de rijbaan?
- Wat is het karakter van de weg?
- Hoe groot is het verkeersaanbod?
- Blijft er voldoende verkeersruimte over of moet er omgeleid worden? (omleiden moet ruim van tevoren geregeld worden)
- Is het materiaal aanwezig, schoon en onbeschadigd? (verkeersborden, signaalkleding)
- Is de wegbeheerder ingelicht?
- Zijn andere partijen ingelicht? (bewoners, hulpdiensten, etc.)
- Is er een calamiteitenplan?
- Is er een Ri&E? (Risico-Inventarisatie & Evaluatie)

- Hoe is de weersverwachting?

Stap 2

Tijdens de werkzaamheden

- Borden van buiten naar binnen plaatsen, op de juiste afstanden en als laatste schrikhekken en verkeerskegels of geleidebakens op de weg zetten.
- Is er voldoende veiligheidsruimte?
- Veiligheidsruimte is de ruimte tussen het nulpunt (schrikhek, actiewagen of verkeersregelinstantie) en de werkplek? De lengte van de veiligheidsruimte is afhankelijk van de rijnsnelheid.
- Is er naast het werkvak voldoende vrije ruimte? (minimaal 0,60m). Dit is de ruimte tussen de werkplek en de verkeerskegel of geleidebaak en is bedoeld als ruimte voor indirecte veiligheid. Je kunt dan bewust naar achteren stappen zonder direct op de rijbaan te komen. Controleer de afzetting door er zelf langs te rijden.

Stap 3

3. Na de werkzaamheden

- Is de rijbaan schoon?
- Eerst schrikhekken en verkeerskegels/

geleidebaken van de weg halen, dan van binnen naar buiten de borden verwijderen.

- Indien de borden blijven staan: moeten er borden omgedraaid of verwijderd worden?
- Zijn obstakellampen dan gewenst? (bij weinig voertuigverlichting)

Stap 4

Materiaal en materieel

Zorg voor goed onderhouden materiaal en materieel.

Borden

Afzetmateriaal moet voldoen aan eisen qua reflectiekwaliteit en grootte.

Ook de hoogte waarop een bord aan de paal is gemonteerd en de plaats in de berm zijn voorgeschreven.

Schrikhekken

Een schrikhek bestaat uit twee rood/witgeblokte planken, aangebracht op een verticale staander. Op wegen smaller dan 5 m en op fiets- en voetpaden mag een hek gebruikt van 1,50 m gebruikt worden. Op bredere wegen is het hek 2,50 m.

Actieraam

Het standaard raamwerk is 1,70 m breed en 3,30 m lang. Op wegen met een maximumsnelheid van 60 km/h en minder mag een verkleind actieraam gebruikt worden of aangepast worden aan de maten van het werkvoertuig.

Zwaailichten

Onterecht gebruik is strafbaar. Zwaailichten mogen niet gebruikt worden op machines die in

een stationaire afzetting staan.

Bij een dynamische (rijdende) afzetting is een zwaailicht verplicht evenals op tractoren die breder zijn dan 2,60 m en op voertuigen die in of uit een werkvak rijden. Zwaailichten moeten van alle kanten zichtbaar zijn. Ledlampen alleen aan de voor- en achterzijde van een voertuig. Zei Zijn meestal niet van alle kanten zichtbaar.

Markeringslint

Markeringslint wordt vaak ten onrechte gebruikt. Het heeft nauwelijks reflectiewaarde, geleidt het verkeer niet en raakt gemakkelijk los waardoor het een gevaar wordt voor passerend verkeer.

Stationair of dynamisch

De keuze voor een stationaire of dynamische afzetting wordt bepaald door het soort werk en de tijdsduur.

Chris Verstappen, vestigingsmanager in Venlo bij Krinkels bv, heeft geregeld langs wegafzettingen als verkeersregelaar meegewerkt tijdens snoei- of maaiwerkzaamheden door zijn mensen. Hij bevestigt het gevaar van werken langs de weg. "Automobilisten hebben geen enkel respect voor wegwerkers. Soms staat de politie er ook van te kijken. Zo snel mogelijk de plaats van bestemming bereiken is voor automobilisten vaak belangrijker dan de veiligheid op de weg in acht houden. Het komt voor dat automobilisten over de vluchtstrook rijden, en helemaal geen rekening houden met wat voor werkzaamheden eventueel verderop op de vluchtstrook kunnen plaatsvinden. Wat ook riskant is, is dat vrachtwagenchauffeurs vaak iets te ver uitwijken naar rechts richting de vluchtstrook. Het is bij onze wegwerkzaamheden een paar keer gebeurd dat er een automobilist tegen de botswagen (een stopbaken) aanreed, gelukkig nooit met meer dan materiële schade tot gevolg. Maar toch schrik je als wegwerker. Om dit soort redenen zet Rijkswaterstaat zijn wegafzettingen ook altijd ruimer op. Er zijn mensen die met 100 kilometer per uur langs een wegafzetting rijden. Als je bij de risico's stilstaat, zou je best bang kunnen worden om langs de weg te werken. Maar er treedt vaak gewenning op." Verstappen ontkracht de vuistregel dat de politie ingezet moet worden bij de plaatsing van wegafzettingen langs snelwegen en eventueel ook bij provinciale wegen of langs drukke wegen binnen de bebouwde kom. "Assistentie van de politie gebeurt steeds minder", aldus Verstappen. "De politie heeft andere prioriteiten dan samen met een aannemer het verkeer regelen. Natuurlijk zijn ze er wel wanneer het niet anders kan. De aannemer heeft hierbij meer verantwoordelijkheden. Onze mensen krijgen een stuk extra opleiding 'Vakman verkeersmaatregelen' en eventueel 'verkeersregelaar' om zo beter geschoold langs de weg te werken."

Ook Edward Konijnenberg van Konijnenberg Bos en Groen uit Eerbeek heeft tien van zijn werknemers dit jaar een certificaat voor verkeersregelaar laten halen bij opleidingsinstituut Rovae. Konijnenberg: "Je kunt dit extern regelen zoals bij een traffic service bureau, maar als je zelf opgeleide verkeersregelaars in huis hebt, heb je meer controle. Soms wordt er in overleg met de opdrachtgever bijvoorbeeld een tijdelijk stoplicht op de weg geplaatst bij boomwerkzaamheden. Maar als er een dood stuk tak half los bungelt in de boom, is het veiliger om een verkeersregelaar in te zetten. Het is ook goedkoper om het regelen van verkeer in eigen beheer te hebben. Maar het is vooral een meerwaarde naar de opdrachtgever toe, als je kunt laten zien dat je zelfvoorzienend bent."

Signaalkleding

Signaalkleding is verplicht bij werkzaamheden op of langs de weg, minimaal klasse 2 (hesje) Bij sommige werkzaamheden zoals bosmaaien en bladblazen wordt het zicht op de rug weggenomen door het draagstel of de machine. Dan is een broek of een jas met mouwen in signaaluitvoering noodzakelijk. Opdrachtgevers kunnen bijzondere eisen stellen aan de signaalkleding.

Signaalkleding moet schoon zijn en gereinigd worden volgens de bijgeleverde instructies.

Verkeersregelaars

De inzet van verkeersregelaars is gebonden aan bepaalde voorwaarden (zie Regeling Verkeersregelaars 2009). Tijdens het toepassen van publicatie 96a of b in de voorbereidingsfase zal bijna nooit gekozen worden voor verkeersregelaars. Kies je er wel voor, dan wijk je af van de richtlijn.

Stap 5

Tips

Plaats en verwijder de afzetting in de goede volgorde. Plaatsen en verwijderen geeft veel risico. De bordenaanhanger kan de wegwerkers die de borden plaatsen beschermen door naast de wegwerkers te blijven rijden tijdens het plaatsen en weghalen. Ga niet meer op de weg werken wanneer de afzetting verwijderd is. Stilstaande voertuigen in het werkvak hebben de voorwielen dusdanig staan dat bij een

De bordenaanhanger kan de wegwerkers die de borden plaatsen beschermen door naast de wegwerkers te blijven rijden tijdens het plaatsen en weghalen

aanrijding het voertuig niet bij de wegwerker terecht komt. Een schrikhek kan altijd vervangen worden door een actiewagen. Deze is veel beter zichtbaar. Volg de training Veilig Werken Langs of op de Weg bij IPC Groene Ruimte!

De Arbeidsinspectie controleert geregeld of wegafzettingen veilig genoeg zijn.

De meeste ongelukken gebeuren op het moment van plaatsing of van het weghalen van een wegafzetting! Een werker wil dan snel nog iets doen nadat de wegafzetting zojuist verwijderd is en komt dan in de problemen.

Jan Nab

Lars Rodrigues, leverancier van klim- en boomverzorgingsmaterialen bij Poel Bosbouw, krijgt vaak met (weg)afzettingen te maken in zijn zaak, omdat hij beveiligingskleding voor wegwerkers verkoopt. Hij pakt een felgekleurd vest uit zijn winkel en laat de achterkant ervan zien. "Als je als boomverzorger binnen een wegafzetting werkt, ben je verplicht veiligheidskleding dragen. Binnen de bebouwde kom moeten werkers een vastgestelde hoeveelheid reflecterend materiaal op hun verkeersvest hebben met een vastgestelde kleur oranje. Buiten de bebouwde kom, zoals langs autowegen, moet minimaal het hele bovenlichaam voorzien zijn van oranje kleding. De broek, die een andere kleur mag hebben, moet reflecterende strepen bevatten. Langs de autosnelweg geldt dat werkers, dus boomverzorgers in dit geval, geheel in oranje veiligheidskleding met reflecterende strepen moeten lopen. Conform de de normen van Rijkswaterstaat heeft de veiligheidsjas dan een reflecterende Romeinse II-vorm op de rug. Ook hierbij staan het aantal vierkante centimeters oranje stof en de exacte kleur oranje vast in veiligheidsnormen."